

Sygn. akt IV KS 32/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **O. T.**

oskarżonego z art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 28 października 2022 r.

skargi obrońcy oskarżonego,

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 5 lipca 2022 r., sygn. akt VII Ka 444/22

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie

z dnia 1 marca 2022 r., sygn. akt XVI K 1361/19

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1) oddalić skargę;

2) zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. B. B. – Kancelaria Adwokacka w C., kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i 80/100), w tym 23% VAT, za sporządzenie i wniesienie skargi.

UZASADNIENIE

O. T. został oskarżony, to że:

1. w dniu 31 marca 2017 r. w C., pełniąc funkcję prezesa zarządu spółki kapitałowej „B.” Sp. z o.o. z siedzibą w C., wbrew przepisom ustawy, tj. art. 52 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 6 Ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, dopuścił do niesporządzenia rocznego sprawozdania

- finansowego ww. spółki za 2016 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości;
2. w dniu 15 lipca 2017 r. w C., pełniąc funkcję prezesa zarządu spółki kapitałowej „B.” Sp. z o.o. z siedzibą w C., wbrew przepisom ustawy, tj. art. 69 ust. 1 i 2 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, nie złożył we właściwym rejestrze, tj. Sądzie Rejonowym w Częstochowie XVII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego rocznego sprawozdania finansowego ww. spółki za 2016 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości;
 3. w dniu 31 marca 2018 r. w C., pełniąc funkcję prezesa zarządu spółki kapitałowej „B.” Sp. z o.o. z siedzibą w C., wbrew przepisom ustawy, tj. art. 52 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, dopuścił do niesporządzenia rocznego sprawozdania finansowego ww. spółki za 2017 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości;
 4. w dniu 15 lipca 2018 r. w C., pełniąc funkcję prezesa zarządu spółki kapitałowej „B.” Sp. z o.o. z siedzibą w C., wbrew przepisom ustawy, tj. art. 69 ust. 1 i 2 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, nie złożył we właściwym rejestrze, tj. Sądzie Rejonowym w Częstochowie XVII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego rocznego sprawozdania finansowego ww. spółki za 2017 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości;
 5. w dniu 31 marca 2019 r. w C., pełniąc funkcję prezesa zarządu spółki kapitałowej „B.” Sp. z o.o. z siedzibą w C., wbrew przepisom ustawy, tj. art. 52 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, dopuścił do niesporządzenia rocznego sprawozdania finansowego ww. spółki za 2018 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 77 pkt 2 ustawy o rachunkowości;
 6. w dniu 15 lipca 2019 r. w C., pełniąc funkcję prezesa zarządu spółki kapitałowej „B.” Sp. z o.o. z siedzibą w C., wbrew przepisom ustawy, tj. art. 69 ust. 1 i 2 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, nie złożył we właściwym rejestrze, tj. Sądzie Rejonowym w

Częstochowie XVII Wydziale Gospodarczym Krajowego Rejestru Sądowego rocznego sprawozdania finansowego ww. spółki za 2018 r., tj. o popełnienie przestępstwa z art. 79 pkt 4 ustawy o rachunkowości.

Sąd Rejonowy w Częstochowie wyrokiem z 1 marca 2022 r., sygn. akt XVI K 1361/19, uniewinnił oskarżonego od zarzutów popełniania czynów opisanych w punktach od I do VI aktu oskarżenia (pkt 1), rozstrzygnął w przedmiocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej temu oskarżonemu przez obrońcę z urzędu (pkt 2), zaś kosztami procesu obciążył Skarb Państwa (pkt 3).

Sąd Okręgowy w Częstochowie, po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez oskarżyciela publicznego, wyrokiem z 5 lipca 2022 r., sygn. akt VII Ka 444/22 uchylił zaskarżony wyrok Sądu I instancji i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie.

Skargę na ten wyrok Sądu odwoławczego wniósł obrońca O. T., zarzucając naruszenie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k., polegające na uchyleniu wyroku Sądu Rejonowego w Częstochowie i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Częstochowie w sytuacji, gdy brak było ku temu podstaw, zaś zaskarżone orzeczenie jest wynikiem wadliwej oceny prawnej oraz nieprawidłowo dokonanej subsumpcji poczynionych ustaleń faktycznych do przepisów prawa materialnego.

Wskazując na ten zarzut obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie jest zasadna.

Przypomnieć należy, że zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu I instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k. Przepis ten należy więc odczytywać łącznie z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k., w którym zostały wyliczone przyczyny uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Przyczynami tymi są wyłącznie wypadki wskazane w z art. 439 § 1

k.p.k., art. 454 k.p.k. lub sytuacja, kiedy konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Trzeba jednocześnie zaznaczyć, że zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu skargi na wyrok sądu odwoławczego ograniczony jest wyłącznie do oceny, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie dawało podstawę do wydania rozstrzygnięcia kasatoryjnego, a więc czy do uchylenia wyroku sądu I instancji nie doszło z naruszeniem powołanych wyżej przepisów. Sąd Najwyższy w postępowaniu skargowym nie dokonuje merytorycznej oceny słuszności stanowiska Sądu odwoławczego zwłaszcza w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonego. Nie może tym bardziej wypowiedzieć się w zakresie zaprezentowanych w tym orzeczeniu ustaleń faktycznych. Istota kontroli skargowej sprowadza się bowiem do tego, czy w kontekście dokonanej oceny dowodów przez sąd odwoławczy, a także dokonanych lub zaakceptowanych ustaleń faktycznych, uchylenie wyroku nastąpiło w oparciu o przewidziane dla takiego rozstrzygnięcia podstawy prawne.

Jak wynika z uzasadnienia wyroku Sądu II instancji, podstawę wydania w tej sprawie rozstrzygnięcia uchylającego stanowił przepis art. 454 k.p.k. Okoliczność ta sprowadza kontrolę skargową wyłącznie do oceny prawidłowości zastosowania tego przepisu w kontekście wyrażonej w nim niemożności skazania w postępowaniu odwoławczym w sytuacji, a także w kontekście stanowiska sądu II instancji co do zasadności rozstrzygnięcia o skazaniu. Zgodnie z treścią art. 454 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy nie może bowiem skazać oskarżonego, który został uniewinniony w pierwszej instancji lub co do którego w pierwszej instancji umorzono postępowanie.

Nie ulega wątpliwości, że w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd odwoławczy wskazał na przyczyny, dla których uznał, że zaprezentowana przez Sąd I instancji ocena zachowania oskarżonego poprzez pryzmat art. 29 k.k. nie była prawidłowa. Skoro przepis ten stanowił podstawę wydania wyroku uniewinniającego nie ulega wątpliwości, że w sytuacji, kiedy Sąd Okręgowy wyraził przekonanie w wadliwych ustaleniach faktycznych mających za podstawę jego zastosowania, a stąd tym samym o nieprawidłowości zastosowania instytucji błędu, nie mógł zaakceptować wydanego w sprawie wyroku uniewinniającego.

Sąd Okręgowy wyraził przy tym zapatrywanie, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy dawał natomiast wystarczające podstawy do przypisania oskarżonemu odpowiedzialności karnej. Wywodził to z faktu, w spółce B. oskarżony pełnił niezmiennie funkcję członka zarządu. Z tego powodu ciążył na nim obowiązek składania corocznych sprawozdań finansowych, czego nie czynił. Podniósł przy tym, że przepisy ustawy o rachunkowości nie wiążą obowiązków związanych ze sporządzaniem sprawozdań finansowych oraz ich składaniem we właściwym rejestrze z pełnieniem funkcji prezesa zarządu, a jedynie posiadaniem statusu członka zarządu. W tej sytuacji Sąd II instancji uznał, że eksponowany w postępowaniu brak wiedzy oskarżonego odnośnie do tego, czy nadal był jednocześnie prezesem zarządu, jest w zakresie jego odpowiedzialności bez jakiegokolwiek znaczenia. Nadto Sąd odwoławczy podkreślił, że oskarżony prowadząc działalność gospodarczą na terenie obcego kraju miał obowiązek zapoznania się z obowiązującymi przepisami i regulującymi w taki sposób, aby były dla niego dostatecznie zrozumiałe. Bierności w tym zakresie nie może tłumaczyć konsultacja z adwokatem, skoro O. T., sam nie dołożył odpowiednich starań w celu ustalenia istotnych dla niego jako podmiotu gospodarczego kwestii, w tym nie ustalił do kiedy trwa jego kadencja prezesa, a nawet nie zapoznał się szczegółowo z treścią wiążącej go umowy. Przyjmując za podstawę takie rozważania Sąd Okręgowy w Częstochowie stanął na kategorycznym stanowisku, że zebrany materiał daje podstawy do wydania wyroku skazującego, co z kolei nie jest możliwe w II instancji, skoro apelacja dotyczy wyroku uniewinniającego.

W tym stanie rzeczy nie można mówić o naruszeniu art. 454 § 1 k.p.k., a tylko wówczas byłaby podstawą do uwzględnienia skargi. Jak natomiast wyżej zaznaczono, poza kognicją postępowania skargowego pozostaje ocena prawidłowości ocen i ustaleń dokonanych w postępowaniu odwoławczym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia, rozstrzygając również w sposób ostateczny o opłatach uiszczonych w związku z wniesieniem skargi, które miały charakter kaucyjny (art. 539f k.p.k. w zw. z art. 527 § 1 i 4 k.p.k.).

Podstawę przyznania obrońcy z urzędu wynagrodzenia stanowił przepis art. 29 ust. 1 ustawy Prawo o adwokaturze (Dz. U z 2022, poz. 1184), zaś jego

wysokość ustalono na podstawie § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 4 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019, poz. 18).

[as]